ДОМАШНІМ МАЙСТРАМ І РАДІОЛЮБИТЕЛЯМ

СВОЇМИ РУКАМИ

ВСЕУКРАЇНСЬКА ГАЗЕТА-ЕНЦИКЛОПЕДІЯ

№ 24 (288)
25 серпня 2010 р.
Ціна договірна

ЗРОБІТЬ САМІ ВСЕ ДЛЯ ДОМУ, ДЛЯ ДАЧІ, ДЛЯ БІЗНЕСУ, ДЛЯ ВИЖИВАННЯ

ДЕННЕ СВІТЛО ВІД АКУМУЛЯТОРА

Якщо маєте старий акумулятор, лампу денного світла з перегорілими пусковими спіралями і силовий трансформатор від лампового телевізора, можна скласти схему (*мал.1*), щоб користуватися світлом, коли немає струму в електромережі.

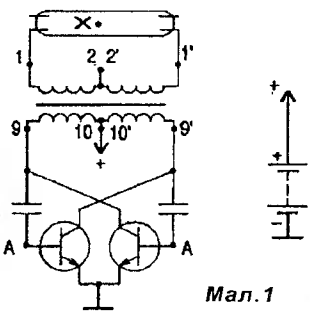

Мал.1

Якщо транзистори не запустяться відразу, подайте на їх бази невеликий плюс, як показано на *мал.2*.

Деталі: трансформатор ТС-160 (ТС-180, ТС-180-2); тронзиаори КТ802 (КТ805, КТ808); резистори 30-50 Ом; конденсатори 0,5 мкФ; акумуляторна батарея на 12 В, лампа денного світла 20-40 Вт; кнопка будь-яка, без фіксації.

Ю. БОРОДАТИЙ.
Івано-Франківська обл.

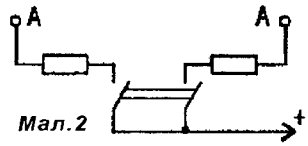

Мал.2

ПІДГОТОВКА БДЖІЛ ДО ПЕРЕЗИМІВЛІ

Від того, як бджолині сім'ї перезимують, значною мірою залежить їхня продуктивність у наступному сезоні. Саме взимку вони слабшають, іноді гинуть. Успішною вважають зимівлю, коли сім'ї не тільки зберігаються до весни як біологічні одиниці, а й залишаються здоровими, сильними, життєздатними, енергійно вирощують розплід і розвиваються.

В природних умовах бджоли починають готуватись до зими ще влітку, заготовляючи достатню кількість корму (меду і пилку) й складаючи його у верхній частині стільників, щоб він був доступний. У кінці сезону в бджолиних сім'ях виводиться осіннє покоління бджіл. Не виснажені збиранням і переробкою нектару, годівлею личинок, маючи в своєму тілі запас білка, жиру та глікогену, вони здатні витримувати тривалу зиму і вирощувати розплід навесні.

Краще зимують (економно споживають корм, легше підтримують належну температуру в клубі тощо) сильні бджолині сім'ї. На одиницю маси бджіл сильні сім'ї, порівняно з слабими, витрачають менше корму, мають менше підмору, майже не хворіють на пронос.

Існує прямий зв'язок між силою сімей восени і кількістю вигодуваного розплоду навесні. Наприклад, сім'ї, які мали наприкінці вересня до 3 кг

(Закінчення на с.4-5)

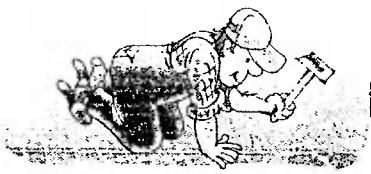

...І БУДЕ ПІДЛОГА, ЯК НОВА

Настає час, коли Ви раптом помічаєте, що Ваші дерев'яні підлоги в кімнатах або в залі починають поскрипувати або з'являються такі дефекти, як спучування, прогини, гниття. Ви починаєте розуміти, що без ремонту не обійтися.

Несправностей підлог мало кому вдається уникнути. В палацах вельмож і царів паркет зберігся до нашого часу по тій простій причині, що майстру загрожувало фізичне покарання за неякісну роботу. Сучасні будівельники, на жаль, нерідко допускають брак. Особливо грішать цим так звані приватні майстри, які зловживають тим, що потім їх практично неможливо відшукати, щоб залучити до усунення несправностей. Невблаганний час теж справляє на підлогу свою руйнівну дію.

Існують нормативні терміни служби різних покрить. Забудовник повинен їх зна-

(Закінчення на с.2-3)

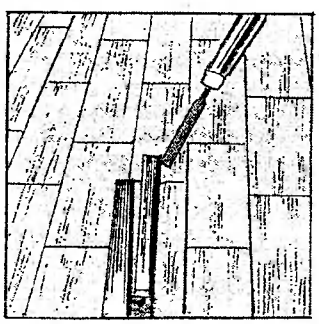

*Мал.1. **Витягання планки з пошкодженого масиву.***

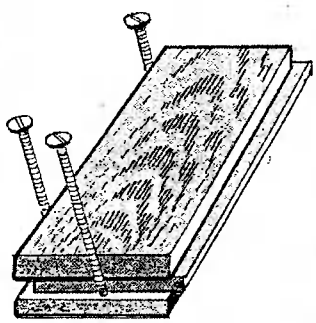

*Мал.2. **Прибивання клепки до дощатого настилу.***

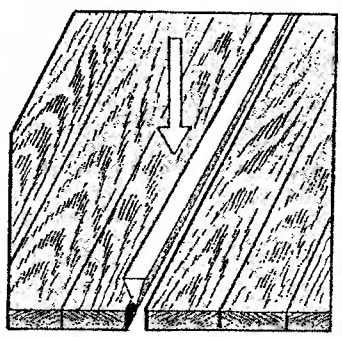

*Мал.3 **Ремонт зазору між дошками підлоги за допомогою рейки.***

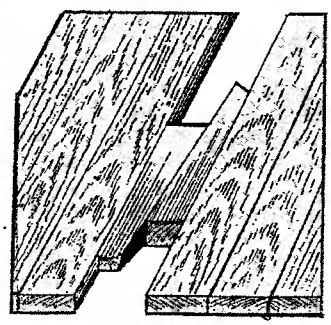

*Мал.4. **"Зганяння" дощок підлоги за допомогою двох дерев'яних клинів.***

Наші передплатні індекси: по Україні - 35392, по Полтавській області - 37681

...І БУДЕ ПІДЛОГА, ЯК НОВА

(Продовження. Початок на с.1)

ти, щоб правильно оцінити стан своїх підлог. Для цього слід звернутися до таких документів, як «Рекомендации по устройству полов» (В развитие СНиП 3.04.01-87 «Изоляционные и отделочные покрытия») і «Технические рекомендации по технологии устройства полов при реконструкции и капитальном ремонте жилых зданий» (ТР 146-03).

При якісному монтажі і правильному догляді паркетні і дощаті підлоги здатні служити 30-50 років. Але цей час може виявитися коротшим не тільки через конструктивний брак, але і внаслідок "жорстких" умов експлуатації. Наприклад, оскільки дерево є природним кондиціонером, при підвищеній вологості повітря покриття з цього матеріалу відбирають вологу, при зниженій вологості - віддають її в навколишнє середовище. Якщо підлога дощата, то нічого страшного в таких перепадах вологості немає. Масивна дошка здатна винести і більш екстремальні навантаження. Візьміть як приклад дерев'яну підлогу бані. А ось паркетні покриття більш чутливі і можуть набути небажані дефекти. Тому в приміщенні, де вони покладені, рекомендується підтримувати вологість повітря в межах 50-70% при температурі 20...22°С. Якщо на вулиці сиро, не рекомендується відкривати вікна. Досить провітрити кімнату через напіввідчинену квартирку. Не можна допускати, щоб випадково пролита вода довго знаходилася на поверхні паркету. Його прибирання варто проводити вологою, добре віджатою ганчіркою або просто пилососом. Така підлога дуже чутлива і до механічних ушкоджень: її можна подряпати ніжками меблів або грубими підборами взуття. Під опори шаф і ліжок потрібно підкладати м'які підкладки зі шматків лінолеуму, шкіри або ковроліна. Лакове покриття слід обновляти кожні чотири роки. Не можна допускати потрапляння на паркет вуличного бруду, що має у своєму складі дрібні абразивні частки (досить при вході послати килимок). Дрібні подряпини і тріщинки можна усунути за допомогою спеціальних засобів, що продаються в спеціалізованих магазинах. Сліди від гумового взуття, взуттєвий крем і жирні плями видаляють очищувальними складами на основі гасу і спирту.

Ну а якщо ознаки ушкодження все-таки з'явилися, не варто відкладати усунення виниклого дефекту в довгий ящик, тому що це небезпечне тільки погіршенням стану покриття.

РЕМОНТ ПАРКЕТНИХ ПІДЛОГ

Під визначення "паркетна підлога" підходить кілька різновидів дерев'яних покрить.

Штучний паркет складається з дерев'яних планок, або, як їх ще називають, клепок. Із торців вони мають гребінь або паз, за допомогою яких планки з'єднуються між собою в суцільне покриття.

Мозаїчний паркет являє собою набір паркетних планок, зібраних у масив, приклеєний на підкладку (скловолокно, столярна плита) під тиском. Із лицьової сторони він покритий папером або клейкою плівкою, яку після монтажу видаляють.

Паркетну дошку звичайно випускають у вигляді багатошарової конструкції розмірами 125х1200 мм або 195х2400 мм, товщиною 14-16 мм. Її лицьова сторона покрита шаром коштовних порід дерева товщиною 3-5 мм.

Паркетний щит зроблений із вологостійкої фанери або столярної плитки розмірами від 400х400 до 800х800 мм, покритої високоякісною шпоною коштовних твердих і напівтвердих порід деревини.

Найлютіший ворог паркету - вода. Напевно, кожен хоч раз у житті бачив, як при аварії опалювальної системи підлога здіймається страшними буграми. Найчастіше в цьому випадку покриття доводиться розбирати і викидати. Гаряча вода настільки руйнує паркет, що його практично неможливо відновити. Сподіваємося, що у Вашому будинку встановлена якісна і надійна система опалення, що не дозволить трапитися такій неприємності. Однак ніхто не застрахований від проливу великої кількості води, і як наслідок - порушення теплоізоляції основи, зайвої вогкості в приміщенні. Скривлення покриття може бути викликано і порушенням технології монтажу: якщо робітники укладали планки з зазором менше встановленої норми.

Случування підлоги зі штучного паркету цілком можливо усунути. Для цього на місце, що здулося, потрібно накласти важкий вантаж і просушити приміщення. Якщо це не допомагає, слід акуратно розібрати ушкоджене місце, а пожолоблені відвологлі планки притиснути і посушити окремо.

Куди більш небезпечне набрякання паркетних дощок. Причина буває в дефекті самого виробу або неякісному покритті поверхні лаком. У такій ситуації, швидше за все, доведеться замінити ушкоджену дошку новою.

Дуже часто при ходьбі по підлозі виникає відчуття, що покриття в деяких місцях слабко закріплено. Такі ділянки прогинаються під вагою людини і знову випрямляються, звільнившись від навантаження. Причини того, що паркет хитких, залежать як від виду його самого, так і від його основи і можуть бути різними (руйнування цементно-піщаної стяжки, неякісні клеї і мастики, нанесення клеючого матеріалу на непогрунтовану поверхню, поява пошкоджуючого грибка, зниження міцності лаг).

Якщо підлога покрита штучним паркетом, ушкоджене місце (звичайно від однієї до кількох клепок) необхідно перебрати. Акуратно за допомогою стамески дефектну планку розколюють на частини. Спочатку вирубують середину, потім виймають решту (*мал.1*), а потім основу ретельно очищають від старої мастики. У стяжці слід зашпаклювати всі дефектні поглиблення цементним розчином, у який для міцності рекомендується додати силікатний клей. Після висихання місця ремонту нові планки прикріплюють свіжим клеючим складом. Якщо основа дощата, можна прибити їх за допомогою цвяхів довжиною 40 мм діаметром 1,6-1,8 мм. Один цвях забивають у торцевой паз і два - у подовжній (*мал.2*). Щоб уникнути розколу планки, попередньо треба висвердлити отвори меншого, ніж у цвяхів, діаметру.

Якщо планки укладають на дощату основу без мастики, то для усунення скри-

(Закінчення на с 4)

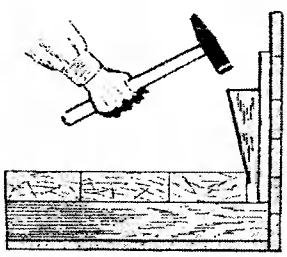

*Мал.5. **"Зганяння" дощок підлоги від стіни.***

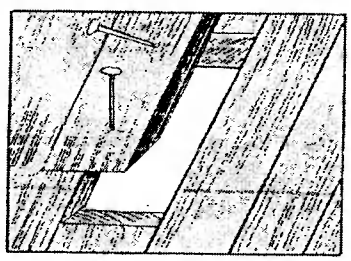

*Мал.6. **Заміна ушкодженої ділянки підлогової дошки.***

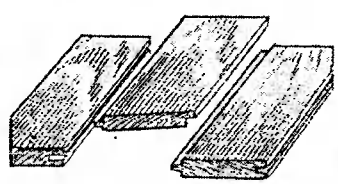

*Мал.7. **Вставновлення шматка шпунтованої дошки.***

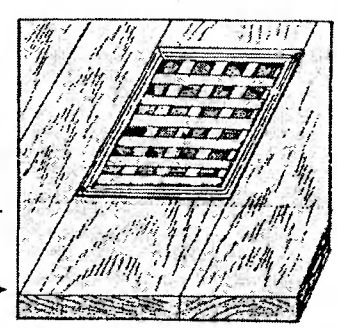

*Мал.8. **Встановлення вентиляційної, підлогової решітки.***

...І БУДЕ ПІДЛОГА, ЯК НОВА

(Закінчення. Початок на с. 1, 2)

ну під паркет слід підкласти щільний картон або папір. Нові частини покриття підганяють урівень із підлогою фуганком, а поверхню циклюють.

Через те, що паркетний матеріал перед монтажем був недостатньо просушений, між з'єднаннями згодом виникають щілини. Їх треба прочистити твердим дротом і пилососом, щоб видалити брудні частки і старий клей, потім змішати столярний клей із дрібними деревними опилками й акуратно прошпаклювати, видаляючи ганчіркою з поверхні надлишки суміші.

Як відомо, паркетні дошки монтують на листі ДВП, покладеному на лаги. При будь-яких порушеннях у таких місцях виникає осідання, хитість покриття. Не виключене і зниження міцності піщаного засипання і теплоізоляції. Після зміцнення даних елементів дефект зникає.

Щоб уникнути псування, не можна прикривати паркет водонепроникними матеріалами більше, ніж на п'ять діб. Паркет із сосни і модрини допустимо класти тільки в приміщеннях, при експлуатації яких не буде інтенсивного зносу підлоги. У приміщенні слід укладати паркет тільки з однієї породи деревини і з одним малюнком; застосування варіантів різного кольору і розміру можливе тільки для створення спеціального малюнку.

РЕМОНТ ДОЩАТОЇ ПІДЛОГИ

Характерними ушкодженнями підлог із звичайних або шпунтованих дощок є стирання, розсихання, коробления, прогини і загнивання.

Збільшення зазорів між полотнинами, їх коробления і гниття часто обумовлені застосуванням непросушеної деревини, а скрип і прогини - від неправильного розподілу несучих лаг, неякісно виконаної стяжки. Рекомендується також провести візуальне дослідження: відірвавши одну дошку, треба визначити відстань між лагами. При укладанні мостин товщиною 29 мм вона повинна дорівнювати 400 мм, а при використанні дощок товщиною 37 мм - 600 мм. Якість стяжки можна перевірити, прошкрябавши шилом кілька рівнобіжних борозен, а потім через них під кутом 45° ще кілька ліній. Якщо кути в місцях перетинань не обсипалися, стяжка вважається якісною. При наявності нечисленних зазорів між полотнинами можна обійтися легким косметичним ремонтом. Для цього по довжині щілини беруть тонку рейку, трохи ширшу самого зазору, нижню її частину стісують під кутом (зводячи на конус), потім обмазують із боків столярним клеєм і забивають дерев'яною киянкою або молотком, обгорненим тканиною, до рівня підлоги (*мал.3*). Після завершення операції, коли клей засохне, необхідно зістругати виступаючу частину рейки і зафарбувати під колір покриття.

Гірше, якщо дошки усохли настільки, що між ними по всій площі кімнати утворилися щілини. У цьому випадку прийдеться потрудитися: необхідно зробити "зганяння". Починають процес із акуратного витягання цвяхів. Потрібно злегка вдаряти по дошках знизу до відриву поверхні від лаг, а потім обухом молотка повертати їх на місце, від чого шляпки цвяхів вийдуть назовні. Потім звичайною "лапою" витягають цвяхи через дерев'яну підкладку (вона запобіжить ум'ятинам від металевого інструменту).

Рекомендується видалити пожолоблені мостини і замінити їх новими, крайні - біля стін - можна не торкати, якщо щілини не визирають із-під плінтусів.

Потім необхідно "зігнати" деталі за допомогою двох клинів (*мал.4*). Не обов'язково розбирати відразу все покриття - достатнбо звільняти по чотири дошки.

Після "зганяння" мостини треба прибити цвяхами довжиною 60-70 мм із нахилом до поверхні лаг, заглибивши при цьому шляпки добойником або керном. У той проміжок, де розташовувалися клини, треба вставити дошку трохи більшої ширини (щоб вона щільно сіла на своє місце) і так само прибити її. Якщо згонку здійснюють від стіни, можна використовувати кілька клинів із підкладками. Величина зазору від краю дошки до стіни повинна складати 10-15 мм (*мал.5*).

Якщо ушкоджено лише невелику частину полотна, дефектну ділянку можна акуратно висвердлити невеликим свердлом по розмічених строго поперек дошки лініях, потім вирубати її стамескою. Потім тією ж стамескою потрібно зробити сідловину, скошену з двох сторін під кутом 45°. Відрізок повинен щільно лягати в підготовлений проміжок покриття. Змазавши краї бруска столярним клеєм, його прибивають цвяхами до сідловини перпендикулярно скосу (*мал.6*).

Поверхню вставки, що виступає над рівнем підлоги, слід зістругати.

Робота зі зміцнення підлог буде виконана більш якісно, якщо замість цвяхів використовувати саморізи.

Якщо зіпсована ділянка велика, прийдеться замінювати всю дошку або робити вставку таким чином, щоб вона спиралася на дві лаги. Всі гнилі частини обов'язково видаляють, у противному випадку вони стануть причиною подальшого руйнування покриття. При наявності шпунтованої дошки нижній виступ із боку паза вставки необхідно вирізувати, а верхній ляже на гребінь сусідньої дошки (*мал.7*).

Слід звернути увагу і на лаги. Всі ушкоджені місця видаляють, а на їхнє місце прибивають або набивають свіжі вставки. У процесі розбирання підлоги не треба забувати і про обробку нижньої частини покриття антисептиками. У процесі укладання дощок потрібно ретельно очищати поверхню стяжки від опилок і стружки, тому що це сміття може стати причиною гниття деревини.

Прогинання мостин указує на недостатню кількість лаг або невідповідність товщини дощок стандарту. Щоб вирішити проблему, можна покласти додаткові лаги або прибити поперек них опорні бруски.

Скрип підлоги викликаний тертям боковин дощок або ослабленням кріплення. Цвяхи, що з'єднують мостини з лагами, треба заглибити за допомогою добойника або керна. У щілину між дошками можна засипати тальк, графітовий порошок або забити дерев'яні клини, а якщо це не допоможе - загвинтити шурупи, утопивши їхні головки.

По діагоналі, у кутах кімнати, слід установлювати спеціальні вентиляційні грати для провітрювання простору під дошками. Огородження грат повинні виступати над рівнем підлоги на 10 мм, щоб у них не потрапляла вода під час миття покриття (*мал.8*).

Після того, як дошки підлоги ущільнені, приступають до установки плінтусів. Кріпити їх треба не до підлоги, а до стіни. Попередньо уздовж неї на відстані 1 м одну від одної по висоті кріплення плінтуса свердлять отвори і забивають дерев'яні пробки. Можна використовувати готові дюбелі з пластмасовими пробками-розпірками.

Для якісного фарбування поверхню дерев'яної підлоги попередньо необхідно проциклювати. Це роблять за допомогою спеціальної електрошліфувальної машини або ручної циклі. Інструментом проходять по всіх місцях, де старе покриття облупилося або покрилося тріщинами, причому завжди вздовж волокон дерева. Очищені місця шліфують шкуркою, захоплюючи при цьому і краї міцного старого фарбування.

Потім їх грунтують двома шарами фарби, розведеної на 10% уайт-спиритом. Старі покриття перед фарбуванням треба ретельно очистити від забруднень, промити 5%-ним розчином кальцинованої соди (0,5 кг на 10 л води) або розчином прального порошка, промити теплою водою і добре просушити. Після висихання грунтовки всю підлогу покривають нерозбавленою фарбою.

В. ГОРБЛЮК

ПІДГОТОВКА БДЖІЛ ДО ПЕРЕЗИМІВЛІ

(Продовження. Початок на с.1)

бджіл, протягом травня наступного року вирощують розплоду в два рази більше, ніж сім'ї масою 1,4 кг. Бджоли, які народжуються в липні, до зими не доживають. Найбільш довговічні ті, які виводяться з яєць, відкладених у серпні - першій половині вересня. В цей період потрібно створювати сприятливі умови для відкладання яєць матками.

Важливо стежити за тим, щоб бджолині сім'ї мали достатньо (не менше 10 кг) меду. Весною матки інтенсивно відкладають яйця і при відносно невеликих запасах корму. Восени, передчуваючи наближення зими, вони припиняють вигодовувати розплід тим раніше, чим менше корму в гніздах. Добре стимулює роботу маток невеликий осінній медозбір. Якщо в місцевості розміщення пасіки медоносів уже немає, її перевозять до пожнивної гречки, насінників люцерни, конюшини, соняшника. Це забезпечить повноцінне нарощування молодих сімей. Позитивну роль відіграє також посів на припасічних ділянках фацелії, гірчиці, цвітіння яких приурочують на кінець серпня - початок вересня. На випадок повної відсутності медоно-сів чи тривалої негоди роботу маток активізують, розпечатуючи і ставлячи за гніздо маломедні рамки або згодовуючи сім'ям протягом двох-трьох тижнів по 5-6 кг цукру. Якщо в другій половині серпня розплід займає 5-6 (хоча й неповних) рамок, то це гарантує одержання понад 2 кг молодих бджіл, чого цілком достатньо для благополучної перезимівлі сімей.

Восени інтенсивніше і довше відкладають яйця молоді цьоголітні матки.

Сім'ї з однорічними матками восени мають розплоду принаймні в 2 рази більше, ніж із трирічними. Крім того, однорічні матки відкладають яйця в середньому на 10 днів довше, ніж дворічні, і на 17 днів довше, ніж трирічні.

Деякі пасічники частину стільників із яйцями від сімей із молодими матками передають тим, у яких мало розплоду. Замість відібраних рамок підставляють інші, придатні для відкладання яєць. Таким чином поповнюють молодими бджолами всі сім'ї на пасіці.

Досвідчені пасічники, міняючи старих маток або приєднуючи тимчасові відводки до основних сімей для використання медозбору, гірших маток відразу не знищують, а відсаджують в окремі вулики з 3-4 рамками. За рахунок цього до початку складання гнізд на зиму додатково вирощують по 1-1,5 кг бджіл, якими підсилюють слабі та середні сім'ї.

У кінці літа - на початку осені для визначення стану сімей бджіл після закінчення медозбору та їх підготовки до зими проводять детальну перевірку пасік. У практиці бджільництва вона відома, як головна осіння ревізія пасік. Розбираючи гнізда, визначають силу сімей, кількість рамок у вулику, наявність та якість маток (за кількістю і якістю розплоду), запаси меду й перги, загальний стан гнізд.

Ревізія пасіки, пов'язана з повним розбиранням гнізд сімей, потребує багато часу і праці, оскільки мета її - створення сприятливих умов для осіннього розвитку сімей. Чим раніше буде проведено ревізію, тим більше часу залишиться для усунення виявлених недоліків і кращої підготовки пасіки до зимівлі.

При інтенсивному збиранні і переробці нектару в період головного медозбору бджоли швидко спрацьовуються і відмирають. Та невелика кількість розплоду, яка є в сім'ях у цей час, не може поповнити посилений відхід бджіл. Розмір гнізда після медозбору вже не відповідає силі сімей, яка з кожним днем зменшується. Тому упорядкувати гнізда відповідно до сили сімей - невідкладне завдання пасічника при осінній перевірці пасіки. Зайві рамки, не вкриті бджолами, видаляють. Залишають стільники з медом та розплодом. Якщо ж на рамках, які потрібно забрати з вулика (світлі, погано відбудовані, дуже темні, старі, з великими ділянками трутневих комірок тощо), є розплід, їх тимчасово ставлять скраю гнізда, поки не виведуться бджоли. В центрі гнізда повинно бути два-три світло-коричневих стільники з невеликою кількістю меду, придатні для відкладання яєць маткою. Так здійснюється попереднє скорочення і складання гнізд. Остаточно його завершують приблизно в кінці вересня, коли вийде весь розплід.

Сім'ям із недостатньою кількістю корму підставляють медові рамки з інших вуликів або ті, що були заготовлені на початку медозбору й зберігались у сховищі для стільників або іншому місці. Щоб бджоли мали можливість підтримувати необхідну для роботи матки температуру, гнізда утеплюють.

Під час ревізії часто виявляють сім'ї без маток і розплоду, їм обов'язково дають контрольну рамку з молодими личинками. Поява на ній свищових маточників свідчить про відсутність матки. Її підсаджують із числа запасних.

При роботі на пасіці в кінці сезону вживають запобіжних заходів, щоб не викликати нападу бджіл одних сімей на інші. Оглядають сім'ї ввечері або вранці, коли бджоли не літають.

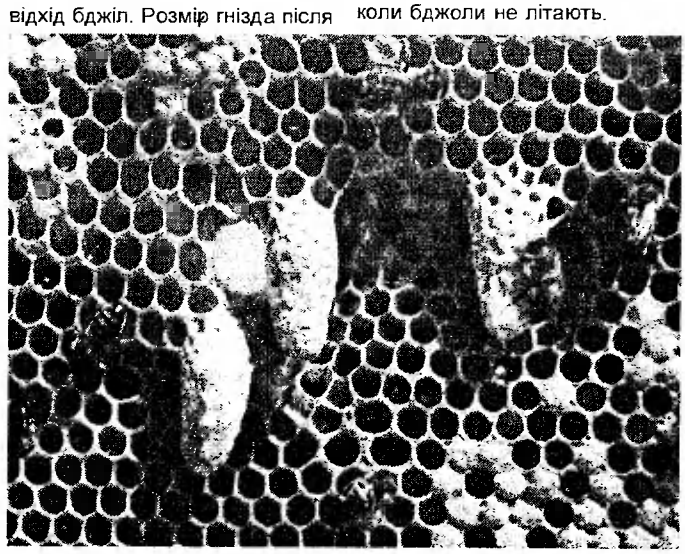

Свищові маточники - сигнал бджолиної сім'ї про відсутність матки.

Для цього доцільно використовувати спеціальну палатку, якою накривають оглядуваний вулик, перешкоджаючи в нього проникненню чужих бджіл.

В умовах більшості зон України сім'ї з 6-7 вуличками бджіл можуть благополучно перезимувати самостійно, а сім'ї та нуклеуси з запасними матками силою 4-5 вуличок краще зимують по дві в одному вулику через глуху перегородку.

Всі надто слабі, малопродуктивні, з матками та бджоламитрутівками сім'ї об'єднують по дві або три. Планову кількість сімей відновлюють за рахунок відводків, зроблених ще в кінці весни - на початку літа.

Для успішного проведення зимівлі бджіл важливе значення має поповнення кормових запасів. Згідно з нормативами, кожна основна бджолина сім'я повинна мати на зимово-весняний період по 23 кг вуглеводного корму, а нуклеус із запасною маткою - 8 кг. Визначаючи кількість корму, яку необхідно залишити бджолам на зиму, враховують силу сім'ї й спосіб зимівлі. Вважають, що 2-2,5 кг меду на вуличку цілком вистачить до весни. Тому для сім'ї з 8 вуличками бджіл потрібно 16-20 кг меду, 10 вуличками - 20-25 кг і т. д.

Найкращим кормом для бджіл є природний квітковий мед, зібраний під час головного медозбору. Проте іноді їх підгодовують цукровим сиропом, особливо тоді, коли, через несприятливі погодні умови, меду зібрано мало або він непридатний для вживання взимку. Так, мед із гірчиці, свиріпи, ріпака кристалізується в комірках ще до настання зими. Кристалізується також із соняшника, зібраний під час посухи. Погано використовують бджоли взимку мед із вересу, зовсім непридатний для зимівлі падевий мед, тому його відкачують, а бджолам дають відповідну кількість цукрового сиропу. На наявність паді обов'язково перевіряють мед, зібраний в кінці літа. Роблять це не пізніше кінця серпня.

Згодовування восени бджолам значної кількості сиропу негативно впливає на їхній стан. Якщо ж кормозаміна неминуча, робити її слід якомога раніше. Поки в сім'ях багато бджіл старшого віку, їх використовують для переробки цукру, бо до весни вони, як прави-

(Закінчення на с.5)

ПІДГОТОВКА БДЖІЛ ДО ПЕРЕЗИМІВЛІ

(Закінчення. Початок на с. 1, 4)

ло, не доживають. Перед цим із гнізд видаляють по можливості всі рамки, які не використовуватимуть узимку. В умовах виникнення вароатозу дуже корисно забезпечувати бджіл на період переробки сиропу пилком (пергою), тоді вони не так виснажуються.

При нестачі меду, наявності в ньому домішок паді тощо бджолам згодовують цукор із розрахунку 5-8 кг на сім'ю. Спочатку комплектують гніздо з рамок, що містять по 1 кг меду, а потім уже дають сироп. Кращим строком для цього є друга половина серпня - перша половина вересня. Запізнюватись із підгодівлею небезпечно: молоді бджоли, що вийдуть пізно, можуть не встигнути облетітись і загинуть узимку. Таким, чином, у першу половину зимівлі вони будуть споживати перероблений цукор і лише під кінець зими - на початку весни - недоброякісний мед. Проте його шкідлива дія на бджіл буде нетривалою.

Сироп доцільно давати великими порціями (по 3-4 л), щоб матки не змогли розвинути інтенсивну яйцекладку. Досліди показують, що осіння підгодівля сиропом менш згубно позначається на сильних бджолиних сім'ях, ніж на слабих. Тому останніх краще забезпечувати рамками з готовим кормом, беручи його від сильних сімей. Можна з успіхом використовувати для переробки сиропу слабі сім'ї, яких вибраковують у кінці сезону, об'єднавши їх по кілька в одну.

Важливою умовою успішної зимівлі є складання гнізд. Правильно складене гніздо відповідає силі сім'ї, містить достатню кількість корму, який доступний для бджіл у будь-який період зимівлі. Складання гнізд потребує багато часу, оскільки доводиться підбирати придатні для зимівлі стільники і поступово видаляти зайві. Гнізда складають у кілька етапів, у міру звільнення рамок від розплоду і відходу старих бджіл. Починають його незабаром після завершення медозбору. Стежать, щоб у зимових гніздах не було світлих щойно відбудованих рамок, у яких ще не виводився розплід. Вони холодні, і бджоли, групуючись у клуб, уникають їх. В центрі гнізда така рамка може спричинити поділ клубу на дві частини й загибель сім'ї. Не бажані в гнізді дуже старі, темні стільники. В них є первинні кристали, які прискорюють кристалізацію меду, що ускладнює зимівлю. Старі стільники можуть бути також джерелом інфекційних захворювань бджіл. Недопустимо залишати в гнізді маломедні рамки.

Для живлення взимку бджолам потрібна також перга, яку вони ще влітку складають і заливають медом в окремих середніх стільниках. 2-3 такі стільники залишають у гнізді, навіть коли у них мало меду. Його поповнюють цукровим сиропом.

На практиці пасічники застосовують різні способи формування гнізд: двобічного (симетричного), однобічного, «бородою». У першому випадку стільники з найбільшою кількістю меду ставлять по краях гнізда, а з меншими запасами - в центрі, біля льотка. При другому способі кормові запаси в рамках поступово збільшуються в один бік вулика. Іноді гніздо складають «бородою». Найбільш повномедний стільник розміщують навпроти льотка, а далі по боках - з меншою кількістю меду. Мабуть, не дуже затишно почувають тут себе бджоли, розміщуючись клубом переважно на меду, а не в порожній частині стільників, як це буває в природі. Ні один із названих способів складання гнізд не гарантує благополучну зимівлю, якщо недостатньо наявної кількості меду. Коли в кожній залишеній рамці є не менше 2-2,5 кг меду, то немає потреби дотримуватись певного порядку в їх розміщенні: меду бджолам вистачить у будь-якій вуличці. Зимуючи надворі, бджоли споживають корму на 17-18% більше, ніж у доброму зимівнику. Тому гнізда доцільно комплектувати з рамок, на 2/3 заповнених медом. У вуликах із теплим заносом біля льотка знаходитиметься рамка з меншою кількістю меду, а далі запаси його поступово збільшуватимуться до задньої стінки. Так формують гнізда у вуликах-лежаках. При багатокорпусному утриманні бджіл ця робота спрощується. Сильні і середні сім'ї краще зимують у двох корпусах (навіть неповних). Верхній корпус займають повномедні рамки, а в нижньому достатньо мати не більше 1 кг меду на кожній рамці.

У лежаках часто зимують дві сім'ї. Добрі результати від такої зимівлі одержать тоді, коли бджоли однієї й другої сімей сядуть клубом біля перегородки. А для цього потрібно, щоб до неї були наближені льотки. Якщо ж вони віддалені від середини передньої стінки, то кожна сім'я сформує свій клуб окремо.

Складання гнізд доцільно завершити в теплу пору, щоб бджоли мали час упорядкувати їх. З початком сталого похолодання гнізда утеплюють. Ступінь утеплення залежить від способу зимівлі та сили бджолиних сімей. Надворі для підтримання належної температури в гніздах бджоли витрачають корму й енергії більше, тому утеплювати їх треба краще. Більш чутливі до цього середні та слабкі сім'ї. Старанно утеплюючи гнізда, досягають збереження ними тепла і більшої довговічності бджіл. Сильні сім'ї менш вимогливі до утеплення.

Утеплювальний матеріал повинен бути легким, добре пропускати повітря й водяну пару. Для потреб пасік промисловість виготовляє спеціальні ватяні подушки (матрацики). Менш придатні подушки з синтетичних матеріалів.

У практиці бджільництва відомо кілька способів зимівлі бджіл. Властивість бджолиних сімей робити великі запаси меду в першу чергу свідчить про їхню природну здатність успішно переносити зимовий холод. Відповідно підготовлені сім'ї бджіл можуть зимувати надворі. Однак неправильно стверджувати, що така зимівля прийнятна для всіх пасік. Наукою і практикою доведено, що в одних умовах кращі результати дає зимівля в зимівниках, в інших - надворі.

Кожен із цих способів має свої переваги і недоліки.

Безумовно, найбільш сприятливі умови для зимування бджіл можна створити лише в закритих, спеціально обладнаних приміщеннях - зимівниках. У хорошому зимівнику протягом усієї зими легко підтримувати оптимальну для бджіл температуру (від 0 до 4°С) і вологість (75-85%), завдяки чому вони переносять зими з найменшими витратами енергії і корму. А це позитивно впливає на розвиток і продуктивність сімей. Зимівники дають змогу зберегти до весни більшу кількість запасних маток. У випадках, коли в зимівниках або обладнаних приміще-ннях не створено умов для нормальної зимівлі, бджіл краще залишати зимувати на точку.

Слід зазначити, що занесення бджіл у зимівник і винесення з нього досить трудомісткі процеси. Будівництво зимівника обходиться дорого.

Зимівля бджіл надворі здавна приваблює пасічників: бджоли використовують найменшу можливість для очисних обльотів, сім'ї раніше починають вирощувати розплід. За спостереженням багатьох пасічників, саме бджолам, які зимують надворі, властива висока життєздатність та продуктивність. Проте такий спосіб зимівлі вимагає більш старанної підготовки сімей бджіл, вуликів. Цілком залежні від природної стихії, бджоли в цих умовах витрачають корму більше, ніж у зимівниках. Під дією атмосферних опадів, сонця, вітру, морозу, частих змін температури вулики швидше руйнуються. Взимку надворі є менше можливостей при необхідності допомогти бджолам.

Зимують бджоли на точку в районах зі сталим сніговим покривом і там, де взимку немає дуже різких коливань температури та де пасіки мають надійний природний захист від пануючих вітрів. У північно-західних і деяких інших районах України, в яких поширена зимівля надворі, бджіл утримують у двостінних вуликах. Проте вони важкі, громіздкі, малопридатні для кочівель.

Свої особливості має догляд за бджолами взимку. Не слід поспішати з занесенням вуликів у зимівник, оскільки осінь, як відомо, на Україні примхлива. Після тимчасових похолодань часто бувають теплі дні, коли бджоли літають. Стежать, щоб облетілись молоді особини, які вивелись восени. В їх кишечнику багато калу, і без обльотів вони загинуть у вуликах. День останнього обльоту вважають початком зимівлі бджіл.

Вулики ставлять у зимівник з настанням стійкого холоду, здебільшого в кінці листопада - на початку грудня. Краще це робити в суху погоду при температурі повітря -3...-7°С.

А.І. ЧЕРКАСОВА, доктор с.-г. наук.

МОПЕДЫ И МОКИКИ КИТАЙСКОГО ПРОИЗВОДСТВА: СИСТЕМА ЗАПУСКА, ЕЁ ОБСЛУЖИВАНИЕ И РЕМОНТ

К системе запуска относится стартер, реле стартера и его привод. Внешний вид стартера показан на *рис.1*.

Стартер представляет собой электродвигатель постоянного тока смешанного возбуждения и предназначен для пуска двигателя.

На мопедах «Delta», «Leader», «Musstang» и др. могут устанавливаться несколько разновидностей стартеров, имеющие одинаковые присоединительные размеры и аналогичные технические характеристики.

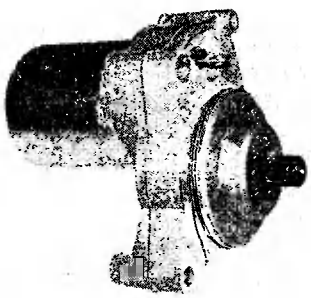

Рис.1. ***Электростартер***

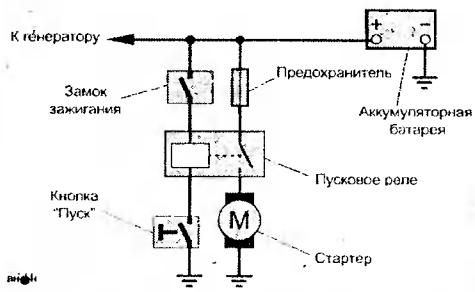

Рис.2. ***Схема системы пуска двигателя***

Электрическая схема системы пуска показана на *рис.2*.

Стартер включается с помощью реле, установленного с левой стороны двигателя под декоративной крышкой.

Снятие и установка стартера. Снятие стартера производится в следующем порядке:

• поставив мопед на ровную площадку, отсоединить клемму «-» от аккумуляторной батареи;

• отсоединить клемный провод от стартера (*рис.5*);

• разжав плоскогубцами пружинный кольцевой замок, снять со шлицов звез-

(Закінчення на с.7)

Рис.3. ***Реле стартера***

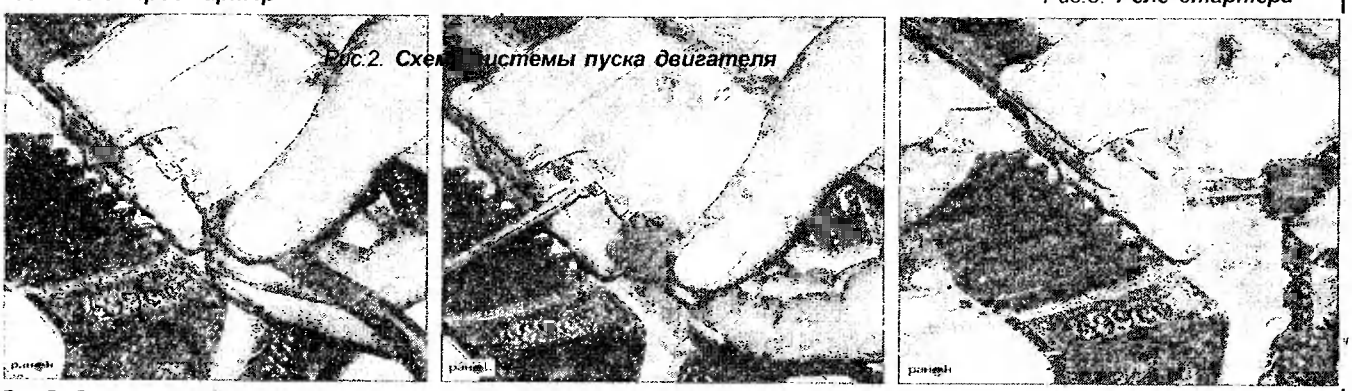

Рис.5. ***Снятие клеммы стартера***

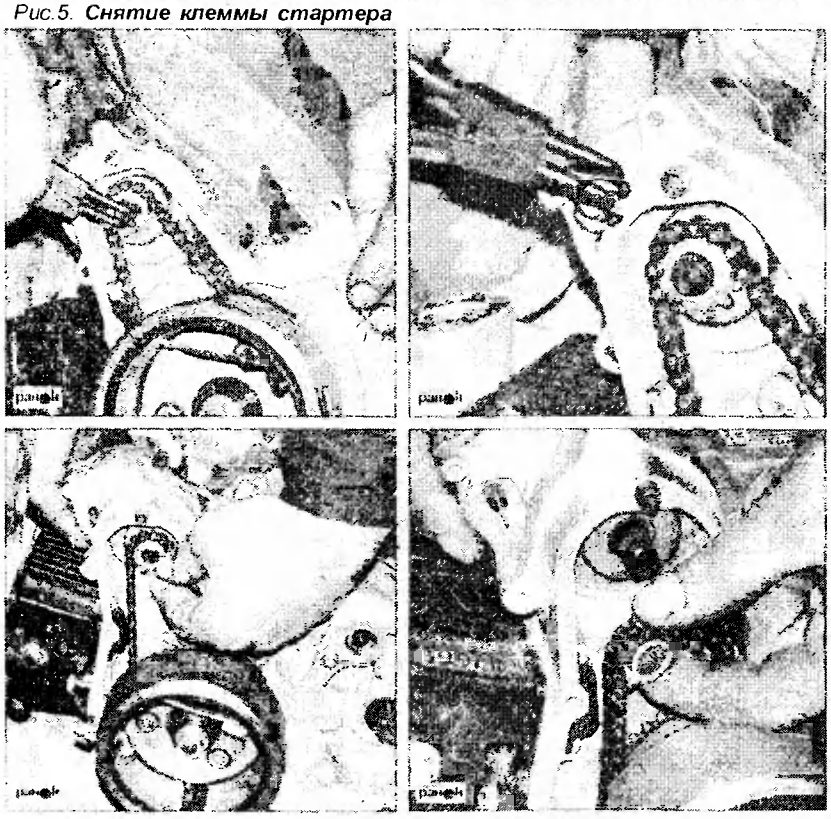

Рис.6. ***Снятие цепи привода стартера***

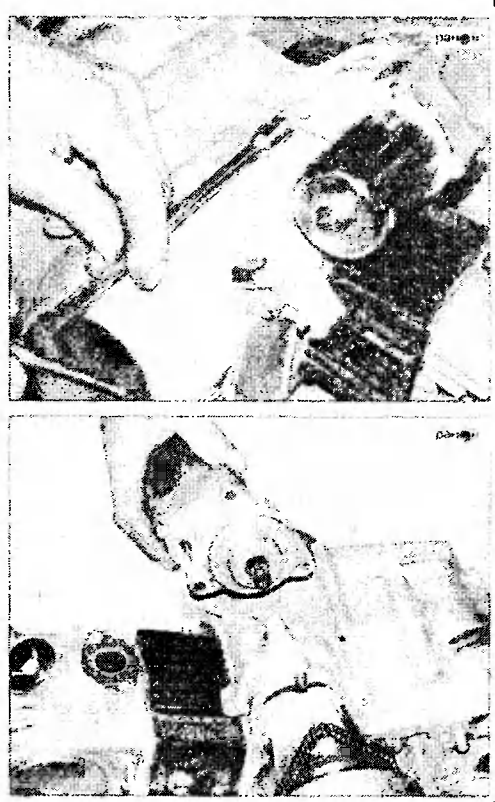

Рис.7. ***Снятие стартера***

МОПЕДЫ И МОКИКИ КИТАЙСКОГО ПРОИЗВОДСТВА: СИСТЕМА ЗАПУСКА, ЕЕ ОБСЛУЖИВАНИЕ И РЕМОНТ

(Закінчення. Початок на с. 6)

дочку стартера вместе с цепью (*рис.6*);

• отвернув винты крепления, снять стартер (*рис.7*);

• установка стартера производится в обратной последо-вательности.

Проверка стартера. Если стартер не вращается при нажатии кнопки запуска, его можно проверить, подключив напрямую к источнику питания (*рис.8*). При таком подключении стартер должен вращаться. Если стартер не вращается, нужно разобрать корпус стартера и произвести проверку деталей стартера:

• длину щеток коллектора (см. *таблицу 2*);

• обмотку коллектора;

• обмотку якоря.

Проверка якоря стартера:

• при помощи омметра измерить сопротивление между ламелями якоря (сопротивление должно стремиться к 0, т.е цепь должна быть замкнута. Если сопротивление между какими-либо ламелями стремится к бесконечности, т.е цепь разомкнута, то якорь подлежит замене);

• при помощи омметра измерить сопротивление между ламелями якоря и сердечником якоря (если сопротивление стремится к 0. т.е цепь замкнута, то якорь подлежит замене)

К.П. БЫКОВ.
Т.А. ШЛЕНЧИК.
инженеры-автомеханики

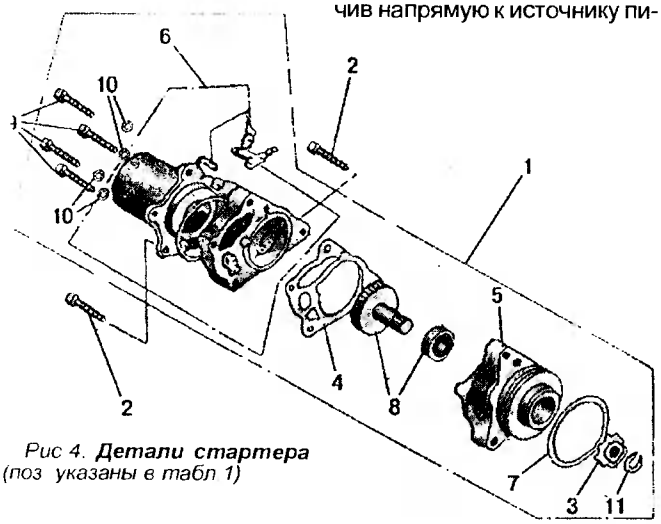

*Рис 4. **Детали стартера** (поз. указаны в табл 1)*

Таблица 1

Детали стартера

№ на рисунке 6.16	№ детали	Наименование детали	Количество
1	S2000-G011-0000	Стартер	1
2	S7019-G011-0000	Болт M6x50	3
3	S2203-G011-0000	Звёздочка	1
4	90256-G011-0000	Прокладка	1
5	S2003-G011-0000	Корпус	1
6	82010-G011-0000	Двигатель	1
7	90133-G011-0000	Уплотнительное кольцо	1
8	82020-G011-0000	Зубчатая передача (комплект)	1
9	15048-0000-0000	Винт M5x30	4
10	Q3006-0000-0000	Шайба 5	4
11	D2003-0000-0000	Пружинный кольцевой замок 12	1

Таблица 2

Контрольные размеры щеток стартера

Параметр	Для двигателей «Delta» и «Leader» с объемом 49,5 см³		Для двигателей «Musstang» с объемом 72 см³	
	Номинальный размер	Максимально допустимый размер	Номинальный размер	Максимально допустимый размер
Длина, мм	8,5	5,00	8,5	5,00

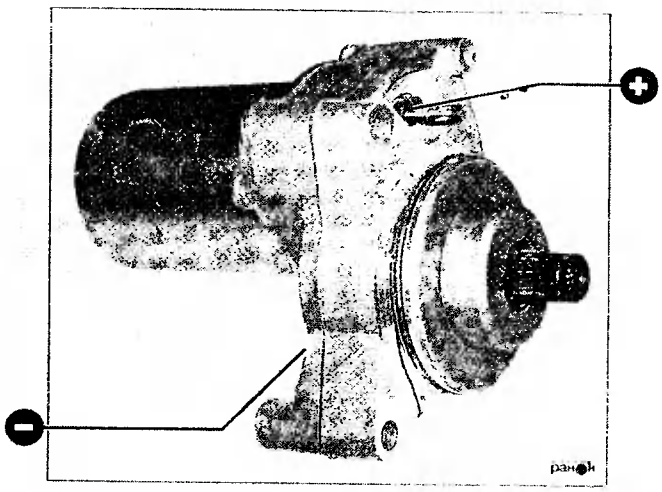

*Рис.8. **Схема подключения стартера для проверки***

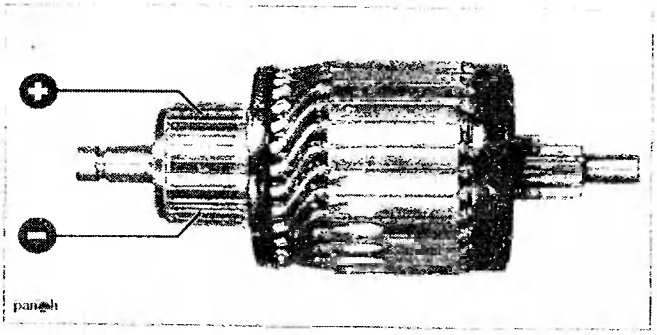

*Рис.9. **Схема подключения ламелей якоря стартера для проверки***

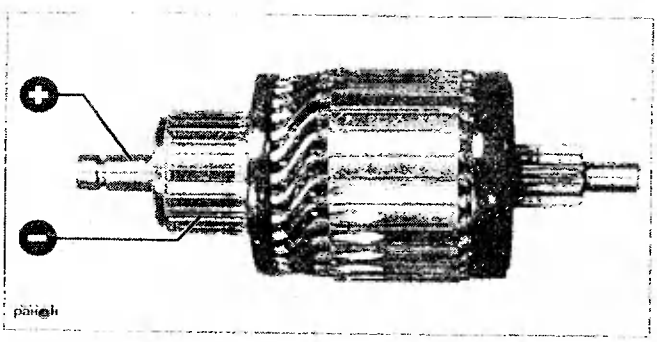

*Рис.10. **Схема подключения якоря стартера для проверки***

ХИТРИНКИ

• Лампочки чергового освітлення перегоряють дуже швидко - вночі напруга підвищена. Щоб мати можливість на ніч умикати їх упівнакала, досить установити подвійний вимикач і в його корпусі вмонтувати напівпровідниковий діод типу Д226. В одному положенні вимикача лампочка горить на повну потужність, в іншому - на половинну. Такий вимикач можна поставити в туалетній кімнаті, щоб не просипатися остаточно від яскравого світла.

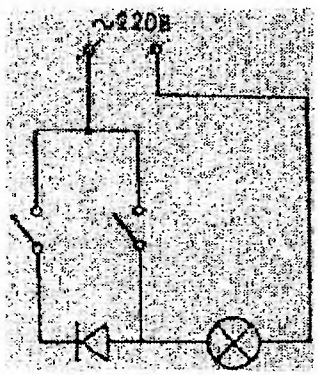

• Капронову штору не прийдеться гладити, якщо прати і сушити її в складеному вигляді. Є й інший варіант - випрану штору вішають на місце вологою.

• Працюючи лопатою, сокирою або іншим інструментом, можна швидко натерти мозолі. Рукавиці захищають руки, але працювати в них не завжди зручно, особливо сокирою, коли потрібна велика точність удару. Рекомендуємо надягати на долоню поролонове кільце - воно і від мозолей охороняє, і працювати не заважає.

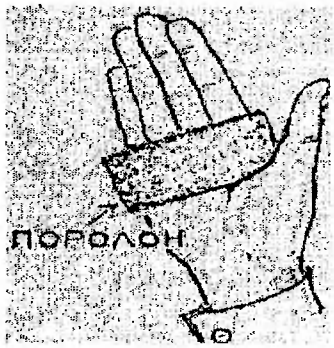

• Клей, зубну пасту, крем для взуття можна буде видавлювати з тюбика повністю і без зусиль, якщо обзавестися спеціальним ключем. Виготовляється він із 2-3 міліметрового дроту за кілька хвилин.

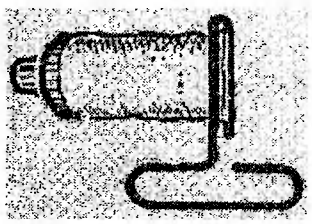

• Щоб забити цвях у незручному місці, його можна прикріпити пластиліном. Для утримання дрібних цвяхів використовуйте гребінець. Підтримуючи тонкий цвях білизняною прищіпкою, збережете пальці. У пружну планку цвях можна вдавити струбциною.

МОЙКА ПРИ ГАРАЖЕ

Для того, чтобы не повредить окраску кузова автомобиля, лучше, конечно, не ездить в грязной машине. Дело в том, что сухие мелкие частицы грязи, из-за вибрации отрываясь от поверхности кузова, оставляют на слое краски мелкие царапины. И при систематической езде в таком автомобиле покрытие теряет блеск. А ведь понятно, что чистые сверкающие автомобили украшают улицы наших городов, на них просто приятно ездить.

Но, к сожалению, держать машину в чистоте довольно сложно, так как наш ненавязчивый сервис никак не может удовлетворить потребности автолюбителей в мойках, которые встречаются крайне редко, а длинные очереди у них и вовсе отбивают охоту водителям помыть автомобиль.

Вообще-то автомобиль рекомендуется мыть каждый раз сразу после поездки в дождливую погоду, пока налипшая грязь не засохла. Обычно приводят в порядок только наружные «лакокрасочные» поверхности кузова и колеса. Перед профилактическим ремонтом автомобиль, конечно, нужно мыть на специализированной мойке, так как при этом необходимо удалить грязь не только с кузова, но и с элементов передней и задней подвески, двигателя.

Место для строительства гаражей для индивидуальных владельцев автомобилей обычно выделяется на окраинах, на неудобных местах, где часто и брать воду негде.

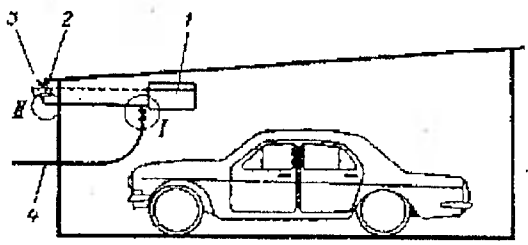

Мойка при гараже: *1 - емкость для воды; 2 - воронка; 3 - водосток; 4 - моечный шланг.*

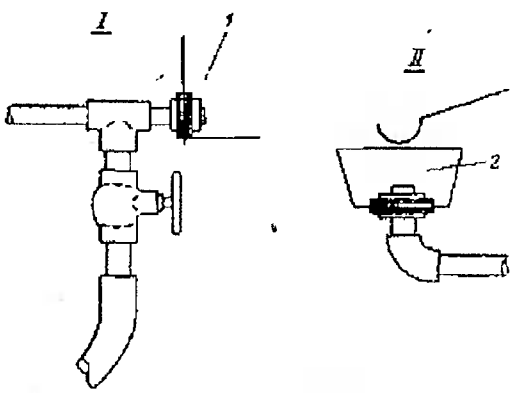

Предлагаемое устройство позволяет мыть кузов автомобиля практически после каждого дождя перед установкой автомобиля в гараж, затрачивая на это всего 15-20 минут (см. *рисунок*). Причем после мойки автомобиль не загрязняется, так как сразу ставится в гараж.

Для устройства мойки у гаража подойдет любая емкость объемом 40-50 л. Это может быть оцинкованный бачок, продаваемый в хозяйственном магазине, железная бочка. Для умельца не составляет большого труда и самому изготовить емкость своими руками. Кстати, в качестве бака удобно использовать и старую оцинкованную (эмалированную, пластмассовую) детскую ванну.

Емкость для воды устанавливается в гараже, как показано на *рисунке*. На водостоке гаража устраивают водосборник, который либо изготовляют специально, либо используют в качестве водосборника старую кастрюлю, банку из-под краски или обыкновенную воронку. Учтите, что емкость необходимо смонтировать так, чтобы верхняя кромка бачка была на 4-5 см выше кромки водосборника. При соблюдении этого условия во время дождя емкость заполняется дождевой водой до уровня верхней кромки водосборника, после чего излишек воды просто будет переливаться через край водосборника на землю.

К.Р. ИСЕНБАЕВ.

«СВОЇМИ РУКАМИ» - газета практичних порад для домашніх майстрів і радіолюбителів.

Реєстраційне свідоцтво КВ № 3791 видано 22 квітня 1999 р. Міністерством інформації України.

Передплатні індекси: по Україні - 35392, по Полтавській області - 37681.

Засновник - трудовий колектив редакції.

ЗКПО 22534239.

Р/р 26005192 в АК Полтава-банку, МФО 331489.

Виходить 3 рази на місяць.

Адреса для кореспонденції: 36014, Полтава-14, а/с 1867.

Наш e-mail: martusi@yandex.ru

Комп'ютерне забезпечення Віталія та Андрія Мартусів.

Віддруковано в редакційно-видавничому відділі редакції газети «Дача» (тел. 56-03-84).

Підписано до друку 24.08.10 р. Зам. № 24.

Гонорарного фонду газета не має.

У випуску використані, крім спеціально підготовлених для газети «Своїми руками», матеріали довідкової літератури, вітчизняних і зарубіжних періодичних та наукових видань, спеціальних сайтів Інтернету.

Домашнім майстрам і радіолюбителям постійно нагадуємо про обов'язкову необхідність у їх практичній роботі, особливо з електричними струмами високих напруг, дотримуватися правил техніки безпеки!

Редактор В.І. МАРТУСЬ.